

II

(Oznámenia)

OZNÁMENIA INŠTITÚCIÍ A ORGÁNOV EURÓPSKEJ ÚNIE

KOMISIA

Oznámenie Komisie – Dočasný rámec Spoločenstva pre opatrenia štátnej pomoci na podporu prístupu k financovaniu v období súčasnej finančnej a hospodárskej krízy

(2009/C 16/01)

1. FINANČNÁ KRÍZA, JEJ DOPAD NA REÁLNE HOSPODÁRSTVO A POTREBA DOČASNÝCH OPATRENÍ**1.1. Finančná kríza a jej dopad na reálne hospodárstvo**

Dňa 26. novembra 2008 prijala Komisia oznámenie o „Pláne hospodárskej obnovy Európy“⁽¹⁾ (ďalej len „plán obnovy“) s cieľom urýchliť obnovu Európy zo súčasnej finančnej krízy. Plán obnovy vychádza z dvoch hlavných vzájomne sa posilňujúcich prvkov. Po prvé zahŕňa krátkodobé opatrenia, ktoré majú povzbudiť dopyt, zachovať pracovné miesta a napomôcť pri obnovovaní dôvery. Po druhé ide o „rozumné investície“, ktoré majú v dlhodobom horizonte viesť k vyššiemu rastu a udržateľnej prosperite. Plán obnovy zintenzívni a urýchli reformy, ktoré už prebiehajú na základe lisabonskej stratégie.

Výzvou pre Spoločenstvo v tejto súvislosti je vyhnúť sa verejným zásahom, ktoré by mohli zmať cieľ, ktorým je poskytovanie menšej a lepšie zacielenej štátnej pomoci. Napriek tomu je za určitých podmienok potrebná nová dočasná štátna pomoc.

Plán obnovy tiež zahŕňa ďalšie iniciatívy na uplatňovanie pravidiel štátnej pomoci spôsobom, ktorý umožní maximálnu flexibilitu pri riešení krízy, a zároveň zachová rovnaké podmienky pre všetkých a zabráni neprimeraným obmedzeniam hospodárskej súťaže. Toto oznámenie podrobne upravuje súbor dodatočných dočasných príležitostí pre členské štáty pri poskytovaní štátnej pomoci.

Po prvé, finančná kríza výrazne zasiahla bankový sektor v Spoločenstve. Rada zdôraznila, že hoci sa o verejných zása-

hoch musí rozhodovať na vnútroštátnej úrovni, tieto rozhodnutia musia byť uskutočnené v rámci koordinovaného postupu a na základe niekoľkých spoločných zásad Spoločenstva⁽²⁾. Komisia reagovala ihneď rôznymi opatreniami, vrátane prijatia oznámenia Komisie – Uplatnenie pravidiel štátnej pomoci na opatrenia prijaté v prospech finančných inštitúcií v súvislosti so súčasťou globálnou finančnou krízou⁽³⁾ a viacerých rozhodnutí, ktorými sa schvaľuje pomoc na záchranu pre finančné inštitúcie.

Dostatočný a cenovo dostupný prístup k financiám je predpokladom pre investície, rast a vytváranie pracovných miest súkromným sektorom. Členské štáty musia využiť pákový efekt, ktorý získali vďaka poskytnutiu rozsiahlej finančnej podpory bankovému sektoru, na zabezpečenie toho, aby táto pomoc nevedla len k zlepšeniu finančnej situácie bánk, ale bola prínosom pre hospodárstvo ako celok. Podpora finančnému sektoru by preto mala byť správne zameraná, aby zabezpečila obnovu bežnej úverovej činnosti bánk. Komisia zohľadní túto skutočnosť pri preskúvaní štátnej pomoci poskytnutej bankám.

Hoci sa zdá, že situácia na finančných trhoch sa zlepšuje, celý dopad finančnej krízy na reálne hospodárstvo je možné pociťovať teraz. Veľmi vážny negatívny vývoj má vplyv na širšie hospodárstvo a zasahuje domácnosti, podnikateľov a pracovné miesta. V dôsledku krízy na finančných trhoch sú banky najmä v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi obozretnejšími a stávajú sa oveľa viac averznými voči riziku, čo vedie k obmedzeniu úverov. Táto finančná kríza by mohla vyvolať poskytovanie úverov „na prídel“, pokles dopytu a recesiu.

(1) Oznámenie Komisie Európskej rade, KOM(2008) 800.

(2) Závety Rady ECOFIN zo 7. októbra 2008.

(3) Ú. v. EÚ C 270, 25.10.2008, s. 8.

Tieto ťažkosti by mohli ovplyvniť nielen slabé podniky bez kapitálových rezerv, ale tiež zdravé podniky, ktoré budú čeliť prudkému nedostatku alebo dokonca nedostupnosti úverov. Týkať sa to bude najmä malých a stredných podnikov (MSP), ktoré sa v každom prípade pri prístupe k financiam stretávajú s väčšími ťažkosťami ako rozsiahlejšie podniky. Takáto situácia by mohla nielen vážne ovplyvniť hospodársku situáciu mnohých zdravých podnikov a ich zamestnancov z krátkodobého a strednodobého hľadiska, ale mohla by tiež mať dlhšie trvajúce negatívne účinky, keďže všetky investície Spoločenstva do budúcnosti – najmä pri dosahovaní udržateľného rastu a iných cieľov lisabonskej stratégie – by sa mohli oneskoriť alebo dokonca neuskutočniť vôbec.

1.2. Potreba úzkej európskej koordinácie vnútroštátnych opatrení štátnej pomoci

V súčasnej finančnej situácii by mohlo členské štáty lákať, aby postupovali samostatne a najmä sa pretekali v poskytovaní dotácií na podporu svojich podnikov. Zo skúseností z minulosti vyplýva, že takéto individuálne opatrenie nemôže byť účinné a mohlo by vážne poškodiť vnútorný trh. Pri poskytovaní pomoci je kľúčovou podmienkou, aby sa okrem úplného zohľadnenia aktuálnej osobitnej hospodárskej situácie zabezpečili rovnaké podmienky pre európske podniky a aby sa predišlo pretekaniu členských štátov pri poskytovaní dotácií. Takáto situácia by bola neudržateľná a poškodzovala by Spoločenstvo ako celok. Úlohou politiky hospodárskej súťaže je tomu zabrániť.

1.3. Potreba dočasných opatrení štátnej pomoci

Hoci štátna pomoc nie je žiadnym zázračným liekom na súčasné ťažkosti, správne zameraná verejná podpora pre podniky by mohla byť užitočným prvkom v celkovom úsilí pri uvoľňovaní úverov v prospech podnikov, ako aj pri podpore ďalších investícií na zabezpečenie nízkych emisií oxidu uhličitého v budúcnosti.

Dočasnými dodatočnými opatreniami, ktoré sa uvádzajú v tomto oznámení, sa sledujú dva ciele: po prvé, vzhľadom na výnimočné a prechodné finančné problémy súvisiace s finančnou krízou sa týmito opatreniami majú uvoľniť úvery v prospech podnikov a tým zabezpečiť kontinuitu ich prístupu k financiam. Ako potvrdzuje nedávno prijaté oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov „Najskôr myslieť v malom“ Iniciatíva „Small Business Act“ pre Európu z 25. júna 2008 (*), malé a stredné podniky majú značný význam pre celé hospodárstvo v Európe a zlepšenie ich finančnej situácie bude mať pozitívne účinky aj pre veľké podniky, čím sa z dlhodobého hľadiska podporí celkový hospodársky rast a modernizácia.

Druhým cieľom je podporiť podniky, aby pokračovali v investíciách do budúcnosti, najmä pokiaľ ide o hospodárstvo s udržateľným rastom. Ak by následkom súčasnej krízy došlo k zastaveniu alebo dokonca zvráteniu významného pokroku, ktorý sa dosiahol v oblasti životného prostredia, malo by to pravdepodobne dramatické následky. Z tohto dôvodu je nevyhnutné, aby sa podnikom poskytla dočasná pomoc na investície do projektov v oblasti životného prostredia (čo by mohlo okrem iného poskytnúť priemyslu v Spoločenstve technologický

náskok), čím by sa naliehavá a nevyhnutná finančná podpora skombinovala s dlhodobým prínosom pre Európu.

V tomto oznámení sa najprv pripomínajú rozmanité príležitosti v oblasti verejnej podpory, ktoré už sú členským štátom k dispozícii podľa platných pravidiel štátnej pomoci. Následne sa v ňom uvádzajú dodatočné opatrenia štátnej pomoci, ktoré môžu členské štáty dočasne poskytnúť na nápravu ťažkostí, s ktorými sa v súčasnosti niektoré podniky stretávajú v súvislosti s prístupom k financiam, a na podporu investícií na dosiahnutie environmentálnych cieľov.

Navrhnuté nástroje pomoci sú podľa Komisie najvhodnejšími nástrojmi na dosiahnutie uvedených cieľov.

2. VŠEOBECNÉ OPATRENIA HOSPODÁRSKEJ POLITIKY

Plán obnovy bol prijatý s cieľom reagovať na súčasnú hospodársku situáciu. Vzhľadom na rozsah krízy, potrebuje Spoločenstvo koordinovaný prístup, dostatočne veľký a ambiciózný na to, aby sa ním obnovila dôvera spotrebiteľov a podnikateľov.

Medzi strategické ciele plánu obnovy patrí:

- pohotová stimulácia dopytu a zvyšovanie dôvery spotrebiteľa,
- znižovanie nákladov obyvateľstva spojených s hospodárskym poklesom a jeho vplyvu na najzraniteľnejšie skupiny obyvateľstva. Mnoho pracovníkov a ich rodín je alebo bude zasiahnutých krízou. Môžu sa však prijať opatrenia na zastavenie znižovania počtu pracovných miest a následne opatrenia, ktoré pomôžu občanom rýchlo sa vrátiť na trh práce, a teda neostávať dlhodobo nezamestnanými,
- pomoc Európe pripraviť sa na to, aby v čase, keď sa vráti obdobie rastu, využila všetky príležitosti a dosiahla, aby európske hospodárstvo splnilo požiadavky konkurencieschopnosti a udržateľnosti a potreby budúcnosti, ako je uvedené v lisabonskej stratégii. To znamená podporu inovácie, budovanie znalostnej ekonomiky a urýchlenie prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo s efektívnym využitím zdrojov.

Členské štáty majú na dosiahnutie týchto cieľov už viaceré nástroje, ktoré nepredstavujú štátnu pomoc. Niektoré podniky napríklad môžu v súčasnosti čeliť ešte náročnejším ťažkostiam pri prístupe k financiam ako iné, čím sa nevyhnutné financovanie pre ich rast a plánované investície môže oddialiť alebo neuskutočniť vôbec. Na tento účel by mohli členské štáty prijať súbor všeobecných opatrení hospodárskej politiky, ktoré sa budú týkať všetkých podnikov na ich území. Takéto opatrenia by preto nespádali do rozsahu pravidiel štátnej pomoci a ich cieľom by bolo dočasné uľahčenie finančných ťažkostí v krátkodobom a strednodobom horizonte. Mohli by sa napríklad predĺžiť lehoty na zaplatenie, pokiaľ ide o platby sociálneho zabezpečenia a podobné platby alebo dokonca dane, alebo by sa mohli prijať opatrenia pre zamestnancov. Ak sú takéto opatrenia určené všetkým podnikom, nie sú v zásade štátnou pomocou.

Členské štáty môžu tiež poskytnúť finančnú podporu priamo spotrebiteľom napríklad pri vyradení starých výrobkov a/alebo kúpe nových ekologických výrobkov. Ak sa takáto pomoc poskytuje bez diskriminácie na základe pôvodu výrobkov, nepredstavuje štátnu pomoc.

(*) KOM(2008) 394 v konečnom znení.

Okrem toho všeobecné programy Spoločenstva ako napríklad rámcový program pre konkurencieschopnosť a inovácie (2007 až 2013) ustanovený rozhodnutím Európskeho parlamentu a Rady č. 1639/2006/ES z 24. októbra 2006 ⁽⁵⁾ a siedmy rámcový program Európskeho spoločenstva v oblasti výskumu, technického rozvoja a demonštračných činností (2007 – 2013) ustanovený rozhodnutím Európskeho parlamentu a Rady č. 1982/2006/ES z 18. decembra 2006 ⁽⁶⁾ o siedmom rámcovom programe sa môžu čo najlepšie využiť, aby priniesli podporu v prospech malých a stredných, ale aj veľkých podnikov. Toto plne zodpovedá iným európskym iniciatívam, ako napríklad rozhodnutiu Európskej investičnej banky zmobilizovať 30 miliárd EUR na podporu európskych malých a stredných podnikov a jej záväzok posilniť svoju kapacitu interencie v infraštruktúrnych projektoch.

3. ŠTÁTNA POMOC, KTORÁ JE MOŽNÁ PODĽA PLATNÝCH NÁSTROJOV

Počas niekoľkých posledných rokov Komisia výrazne zmodernizovala pravidlá štátnej pomoci s cieľom podporiť členské štáty, aby lepšie zamierovali verejnú pomoc na udržateľné investície, a teda prispeli k lisabonskej stratégii. V tejto súvislosti sa osobitný dôraz kládol na malé a stredné podniky, čo bolo doplnené o širšie príležitosti pre poskytovanie štátnej pomoci. Pravidlá štátnej pomoci boli okrem toho značne zjednodušené a zefektívnené nariadením Komisie (ES) č. 800/2008 zo 6. augusta 2008 o vyhlásení určitých kategórií pomoci za zlučiteľné so spoločným trhom podľa článkov 87 a 88 zmluvy (Všeobecné nariadenie o skupinových výnimkách) ⁽⁷⁾ (ďalej len „VNSV“), ktoré teraz ponúka členským štátom širokú škálu opatrení štátnej pomoci s minimálnou administratívnou záťažou. V súčasnej hospodárskej situácii majú osobitný význam tieto platné nástroje štátnej pomoci:

Nariadenie Komisie (ES) č. 1998/2006 z 15. decembra 2006 o uplatňovaní článkov 87 a 88 Zmluvy na pomoc *de minimis* ⁽⁸⁾ (ďalej len „nariadenie *de minimis*“) stanovuje, že opatrenia pomoci v hodnote do výšky 200 000 EUR pre jeden podnik počas akéhokoľvek obdobia 3 rokov nepredstavujú štátnu pomoc v zmysle zmluvy. V tomto nariadení sa tiež stanovuje, že záruky do výšky 1,5 milióna EUR neprekračujú strop *de minimis*, a preto nepredstavujú štátnu pomoc. Členské štáty preto môžu poskytovať takéto záruky bez výpočtu zodpovedajúceho ekvivalentu pomoci a bez administratívnej záťaže.

VNSV tvorí základný prvok pravidiel štátnej pomoci, ktorým sa zjednodušuje konanie vo veci štátnej pomoci pre niektoré dôležité opatrenia a posilňuje presmerovanie štátnej pomoci na prioritné ciele Spoločenstva. Všetky predtým existujúce skupinové výnimky sa spolu s novými oblasťami (inovácia, životné prostredie, výskum a vývoj pre veľké podniky a opatrenia súvisiace s rizikovým kapitálom pre malé a stredné podniky) zlúčili do tohto jedného dokumentu. Vo všetkých prípadoch, na ktoré sa vzťahuje VNSV, môžu členské štáty poskytovať štátnu pomoc bez predchádzajúcej notifikácie Komisii. Rýchlosť postupu je preto úplne v rukách členských štátov. VNSV je osobitne dôležitá pre malé a stredné podniky, pretože poskytuje osobitné pravidlá o investičnej pomoci a pomoci na podporu zamestna-

nosti výlučne pre malé a stredné podniky. Okrem toho všetkých 26 zahrnutých opatrení je dostupných pre malé a stredné podniky. Prostredníctvom nich majú členské štáty možnosť podporiť malé a stredné podniky počas rôznych štádií ich vývoja a pomáhať im v oblastiach siahajúcich od prístupu k financiam až k výskumu a vývoju, inováciám, vzdelávaniu, zamestnanosti a k opatreniam v oblasti životného prostredia atď.

Nové usmernenia Spoločenstva o štátnej pomoci na ochranu životného prostredia ⁽⁹⁾ boli prijaté ako súčasť balíka opatrení v oblasti energetiky a klimatických zmien na začiatku 2008. Podľa týchto usmernení môžu členské štáty poskytnúť štátnu pomoc takto:

- pomoc podnikom, ktoré zlepšujú svoju environmentálnu výkonnosť nad rámec noriem Spoločenstva alebo, ak normy Spoločenstva neexistujú, pomoc do výšky 70 % mimoriadnych investičných nákladov (do výšky 80 % v oblasti ekologickej inovácie) pre malé podniky a do 100 % mimoriadnych investičných nákladov, ak sa pomoc poskytuje na základe skutočne konkurenčného postupu predkladania ponúk, a to tiež v prípade veľkých podnikov. Pomoc na včasnú adaptáciu na budúce normy Spoločenstva a pomoc na environmentálne štúdie je tiež dovolená,
- v oblasti obnoviteľných zdrojov energie a kogenerácie môžu členské štáty poskytnúť prevádzkovú pomoc na pokrytie mimoriadnych výrobných nákladov,
- na dosiahnutie environmentálnych cieľov úspory energie a zníženia emisií skleníkových plynov môžu členské štáty poskytnúť pomoc, ktorá umožní podnikom dosiahnuť úspory energie, a pomoc na obnoviteľné zdroje energie a kogeneráciu až do výšky 80 % mimoriadnych investičných nákladov pre malé podniky a až do 100 % mimoriadnych investičných nákladov, ak sa pomoc poskytuje na základe skutočne konkurenčného postupu predkladania ponúk.

Komisia prijala v decembri 2006 nový Rámec Spoločenstva pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie ⁽¹⁰⁾. Obsahuje nové ustanovenia o inovácii osobitne zamerané na malé a stredné podniky, čo tiež zodpovedá lepšiemu zamierovaniu pomoci smerom k vytváraniu zamestnanosti a rastu v súlade s lisabonskou stratégiou. Členské štáty môžu poskytnúť, okrem iného, takúto štátnu pomoc:

- pomoc na projekty v oblasti výskumu a vývoja, najmä pomoc na základný výskum do výšky 100 % oprávnených nákladov a pomoc na priemyselný výskum do výšky 80 % pre malé podniky,
- pomoc pre mladé inovačné podniky do výšky 1 milióna EUR a dokonca viac v podporovaných regiónoch, pomoc inovačným zoskupeniam a pomoc na inovačné podporné služby,
- pomoc na prenájom vysokokvalifikovaných pracovníkov, pomoc na štúdie technickej realizovateľnosti, pomoc na inováciu procesu a organizácie v službách a pomoc na náklady súvisiace s právami priemyselného vlastníctva pre malé a stredné podniky.

⁽⁵⁾ Ú. v. EÚ L 310, 9.11.2006, s. 15.

⁽⁶⁾ Ú. v. EÚ L 412, 30.12.2006, s. 1.

⁽⁷⁾ Ú. v. EÚ L 214, 9.8.2008, s. 3.

⁽⁸⁾ Ú. v. EÚ L 379, 28.12.2006, s. 5.

⁽⁹⁾ Ú. v. EÚ C 82, 1.4.2008, s. 1.

⁽¹⁰⁾ Ú. v. EÚ C 323, 30.12.2006, s. 1.

Vzdelávanie je ďalším kľúčovým prvkom konkurencieschopnosti. Je zásadne dôležité, aby sa investície do vzdelávania zachovali dokonca aj v období rastúcej nezamestnanosti s cieľom rozvíjať nové znalosti. Podľa VNSV môžu členské štáty poskytnúť podnikom jednak všeobecnú, ako aj osobitnú pomoc na vzdelávanie do celkovej výšky 80 % oprávnených nákladov.

V roku 2008 Komisia prijala nové Oznámenie o uplatňovaní článkov 87 a 88 Zmluvy o ES na štátnu pomoc vo forme záruk⁽¹¹⁾, v ktorom sa stanujú podmienky, za ktorých verejné záruky za pôžičky nepredstavujú štátnu pomoc. V súlade s uvedeným oznámením sa záruky nepovažujú za štátnu pomoc, osobitne vtedy, ak sa za tieto záruky zaplatí trhová cena. Okrem spresnenia podmienok rozhodujúcich o existencii alebo absencii pomoci vo forme záruk sa oznámením prvýkrát zavádzajú osobitné poplatky za zabezpečenie pre malé a stredné podniky, ktoré umožňujú jednoduchšie ale bezpečné použitie záruk s cieľom posilniť financovanie malých a stredných podnikov.

Nové Usmernenia Spoločenstva o štátnej pomoci a rizikovom kapitáli pre malé a stredné podniky⁽¹²⁾ boli prijaté Komisiou v júli 2006. Tieto usmernenia sa zameriavajú na inovatívne a rýchlo rastúce malé a stredné podniky – kľúčové ťažisko lisabonskej stratégie. Komisia zaviedla nový bezpečný prah 1,5 milióna EUR pre cieľový malý a stredný podnik, čo je nárast o 50 %. Do výšky tohto stropu Komisia akceptuje, že alternatívne spôsoby financovania z finančných trhov spravidla chýbajú (to znamená že existuje trhové zlyhanie). Okrem toho bola štátna pomoc na rizikový kapitál zahrnutá do VNSV.

V znevýhodnených regiónoch môžu členské štáty poskytnúť investičnú pomoc na vytváranie nových prevádzkarní, rozširovanie existujúcich prevádzkarní alebo diverzifikáciu výrobkov v súlade s Usmerneniami pre národnú regionálnu pomoc na roky 2007 – 2013⁽¹³⁾ platnými od januára 2007.

Nové Usmernenia pre národnú regionálnu pomoc na roky 2007 – 2013 tiež zavádzajú novú formu pomoci, ktorou sa v podporovaných oblastiach majú poskytnúť stimuly na podporu zakladania podnikov a rozvoj malých podnikov v skorších fázach.

Členské štáty môžu tiež poskytnúť pomoc podnikom, ktoré potrebujú verejnú pomoc, podľa platných usmernení Spoločenstva o štátnej pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu firiem v ťažkostiach⁽¹⁴⁾. Na tento účel môžu členské štáty notifikovať schémy pomoci pre malé a stredné podniky na záchranu a/alebo reštrukturalizáciu.

Na základe novej existujúcej štátnej pomoci Komisia už schválila veľké množstvo schém, ktoré môžu členské štáty využiť ako reakciu na súčasnú finančnú situáciu.

⁽¹¹⁾ Ú. v. EÚ C 155, 20.6.2008, s. 10.

⁽¹²⁾ Ú. v. EÚ C 194, 18.8.2006, s. 2.

⁽¹³⁾ Ú. v. EÚ C 54, 4.3.2006, s. 13.

⁽¹⁴⁾ Ú. v. EÚ C 244, 1.10.2004, s. 2.

4. UPLATŇOVANIE ČLÁNKU 87 ODS. 3 PÍSM. B)

4.1. Všeobecné zásady

V článku 87 ods. 3 písm. b) zmluvy sa uvádza, že Komisia môže vyhlásiť za zlučiteľnú so spoločným trhom pomoc „na nápravu vážnej poruchy fungovania v hospodárstve členského štátu“. V tejto súvislosti Súd prvého stupňa Európskych spoločenských rozhodol, že poruchy musia mať dopad na celé hospodárstvo daného členského štátu, a nie iba na jeden z jeho regiónov alebo jednu z častí jeho územia. Toto je navyše v súlade s potrebou prísneho výkladu každého odchýlného ustanovenia, ktorým je článok 87 ods. 3 písm. b) zmluvy⁽¹⁵⁾.

Tento prísny výklad Komisia⁽¹⁶⁾ dôsledne uplatňuje pri svojom rozhodovaní.

V tejto súvislosti Komisia usudzuje, že okrem pomoci na záchranu finančného systému si súčasná globálna finančná kríza vyžaduje výnimočné politické opatrenia.

Touto krízou budú zasiahnuté všetky členské štáty, hoci rôznymi spôsobmi a v rôznej miere, pričom je pravdepodobné, že nezamestnanosť sa zvýši, dopyt klesne a fiškálna situácia sa zhorší.

Vzhľadom na výnimočnú mieru vážnosti súčasnej finančnej krízy a jej dopad na celkové hospodárstvo členských štátov sa Komisia domnieva, že na nápravu týchto ťažkostí je poskytnutie niektorých druhov štátnej pomoci na časovo obmedzené obdobie prípustné a tieto druhy pomoci môžu byť vyhlásené za zlučiteľné so spoločným trhom podľa článku 87 ods. 3 písm. b) zmluvy.

4.2. Zlučiteľná obmedzená výška pomoci

4.2.1. Súčasný rámec

V článku 2 nariadenia *de minimis* sa uvádza, že:

„Za opatrenia pomoci, ktoré nespĺňajú všetky kritéria článku 87 ods. 1 zmluvy a teda sú oslobodené od oznamovacej povinnosti ustanovenej v článku 88 ods. 3 zmluvy sa považujú opatrenia, ktoré spĺňajú podmienky ustanovené v odsekoch 2 až 5 tohto článku.

⁽¹⁵⁾ Spojené veci T-132/96 a T-143/96 *Freistaat Sachsen a Volkswagen AG/Komisia* [1999], Zb. s. ECR II-3663, bod 167.

⁽¹⁶⁾ Rozhodnutie Komisie 98/490/ES vo veci C 47/96 *Crédit Lyonnais* (Ú. v. ES L 221, 8.8.1998, s. 28), bod 10.1; rozhodnutie Komisie 2005/345/ES vo veci C 28/02 *Bankgesellschaft Berlin* (Ú. v. EÚ L 116, 4.5.2005, s. 1), bod 153 a nasl.; a rozhodnutie Komisie 2008/263/ES vo veci C 50/06 *BAWAG* (Ú. v. EÚ L 83, 26.3.2008, s. 7), bod 166. Pozri rozhodnutie Komisie vo veci NN 70/07 *Northern Rock* (Ú. v. EÚ C 43, 16.2.2008, s. 1), rozhodnutie Komisie vo veci NN 25/08 *Pomoc na záchranu pre WestLB* (Ú. v. EÚ C 189, 26.7.2008, s. 3) a rozhodnutie Komisie zo 4. júna 2008 vo veci C 9/08 *SachsenLB*, zatiaľ neuvverejnené.

Celková pomoc *de minimis* poskytnutá akémukoľvek podniku nesmie presiahnuť 200 000 EUR v priebehu akéhokoľvek obdobia troch fiškálnych rokov. Celková pomoc *de minimis* udelená akémukoľvek podniku pôsobiacemu v sektore cestnej dopravy nesmie prekročiť 100 000 EUR v priebehu troch fiškálnych rokov. Tieto stropy by sa mali uplatňovať bez ohľadu na formu alebo vytýčený cieľ pomoci *de minimis*, ako aj nezávisle od toho, či pomoc poskytnutá členskému štátu je financovaná úplne alebo čiastočne zo zdrojov Spoločenstva. Obdobie by sa malo stanoviť na základe fiškálnych rokov, ktoré uplatňuje podnik v príslušnom členskom štáte.“

4.2.2. Nové opatrenie

Finančná kríza ovplyvňuje nielen štrukturálne slabé podniky, ale tiež podniky, ktoré budú čeliť prudkému nedostatku alebo dokonca nedostupnosti úverov. Zlepšenie finančnej situácie týchto podnikov bude mať pozitívne účinky pre celé európske hospodárstvo.

Preto vzhľadom na súčasnú hospodársku situáciu sa považuje za nevyhnutné, aby sa dočasne umožnilo poskytovanie obmedzenej výšky pomoci, ktorá však bude spadať do pôsobnosti článku 87 ods. 1 zmluvy, keďže prekračuje strop uvedený v nariadení *de minimis*.

Komisia bude považovať takúto štátnu pomoc za zlučiteľnú so spoločným trhom na základe článku 87 ods. 3 písm. b) zmluvy, ak sú všetky nasledujúce podmienky splnené:

- a) pomoc neprekročí hotovostný grant vo výške 500 000 EUR pre podnik. Všetky uvedené čísla musia byť vyjadrené ako hrubá suma, čiže pred odrátaním dane alebo iných nákladov. Ak sa pomoc poskytuje inou formou ako formou grantu, výška pomoci sa rovná ekvivalentu hrubého grantu;
- b) štátna pomoc sa poskytne vo forme schém pomoci;
- c) štátna pomoc sa poskytne firmám, ktoré neboli v ťažkostiach⁽¹⁷⁾ k 1. júlu 2008; môže sa poskytnúť firmám, ktoré neboli k tomuto dátumu v ťažkostiach, avšak sa do ťažkostí dostali v dôsledku globálnej finančnej a hospodárskej krízy;
- d) schéma pomoci sa neuplatňuje na firmy pôsobiace v oblasti rybného hospodárstva;
- e) štátna pomoc nie je pomoc na vývoz alebo pomoc, ktorá uprednostňuje domáce výrobky pred dovážanými výrobkami;
- f) štátna pomoc sa poskytne najneskôr 31. decembra 2010;

⁽¹⁷⁾ Na účely tohto oznámenia „firma v ťažkostiach“ znamená:
— pre veľké podniky, firmu v ťažkostiach ako je vymedzená v bode 2.1 Usmernení Spoločenstva o štátnej pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu firiem v ťažkostiach,
— pre malé a stredné podniky, firmu v ťažkostiach ako je vymedzená v článku 1 ods. 7 VNSV.

g) predtým ako sa pomoc poskytne, členský štát získa vyhlásenie od daného podniku v písomnej alebo elektronickej forme o akejkolvek inej pomoci *de minimis* a pomoci súvisiacej s týmto opatrením, ktorú podnik získal v aktuálnom fiškálnom roku a overí, že týmto poskytnutím celková výška pomoci získaná podnikom v období od 1. januára 2008 do 31. decembra 2010 nepresiahne strop 500 000 EUR;

h) schéma pomoci sa neuplatňuje na podniky pôsobiace v oblasti primárnej produkcie poľnohospodárskych produktov⁽¹⁸⁾. Bude sa uplatňovať na podniky pôsobiace v oblasti spracovania a marketingu poľnohospodárskych produktov⁽¹⁹⁾ okrem prípadov, keď sa výška pomoci určuje na základe ceny alebo množstva takýchto produktov kúpených od primárnych výrobcov alebo umiestnených na trh týmto podnikom, alebo ak je pomoc podmienená tým, že je čiastočne alebo úplne presunutá na primárnych výrobcov.

4.3. Pomoc vo forme záruk

4.3.1. Súčasný rámec

Cieľom oznámenia Komisie o uplatňovaní článkov 87 a 88 Zmluvy o ES na štátnu pomoc vo forme záruk, je poskytnúť členským štátom podrobné usmernenie k zásadám, z ktorých Komisia zamýšľa vychádzať pri svojom výklade článkov 87 a 88 a pri ich uplatňovaní v oblasti štátnych záruk. V oznámení sa najmä špecifikujú podmienky, za ktorých existencia štátnej pomoci môže byť považovaná za vylúčenú. Neposkytuje kritéria zlučiteľnosti pre posúdenie záruk.

4.3.2. Nové opatrenie

Aby sa ďalej podporil prístup k financiam a znížila súčasná vysoká averzia bánk voči riziku, považuje Komisia dotované záruky za pôžičky počas obmedzeného časového obdobia za vhodné a správne ciele riešenie na uľahčenie prístupu podnikov k financiam.

Komisia bude považovať takúto štátnu pomoc za zlučiteľnú so spoločným trhom na základe článku 87 ods. 3 písm. b) zmluvy, ak boli splnené všetky tieto podmienky:

- a) v prípade malých a stredných podnikov členské štáty poskytnú zníženie ročného poplatku, ktorý treba platiť za nové záruky poskytnuté v súlade s ustanoveniami o zabezpečení v oznámení Komisie o uplatňovaní článkov 87 a 88 Zmluvy o štátnej pomoci vo forme záruk⁽²⁰⁾ až o 25 %;

⁽¹⁸⁾ V súlade s definíciou v článku 2 ods. 2 nariadenia Komisie (ES) č. 1857/2006 z 15. decembra 2006 o uplatňovaní článkov 87 a 88 Zmluvy o štátnej pomoci pre malé a stredné podniky (MSP) pôsobiace v poľnohospodárskej výrobe, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 70/2001 (Ú. v. EÚ L 358, 16.12.2006, s. 3).

⁽¹⁹⁾ V súlade s definíciou v článku 2 ods. 3 a v článku 2 ods. 4 nariadenia (ES) č. 1857/2006.

⁽²⁰⁾ Toto zahŕňa možnosť, aby členské štáty poskytli malým a stredným podnikom, ktoré nemajú úverovú históriu alebo rating vychádzajúci zo súvahy, tak ako niektoré spoločnosti so špeciálnym určením alebo začínajúce spoločnosti, zníženie osobitných poplatkov za zabezpečenie stanovených v oznámení na výšku 3,8 % o 25 %.

- b) v prípade veľkých podnikov členské štáty tiež poskytnú zníženie ročného poplatku za nové záruky určeného na základe tých istých ustanovení o zabezpečení až o 15 %;
- c) ak sa prvok pomoci v záručných schémach vypočítava pomocou metodík, ktoré Komisia už prijala po notifikácii týchto schém na základe nariadenia prijatého Komisiou v oblasti štátnej pomoci⁽²¹⁾, môžu členské štáty tiež poskytnúť podobné zníženie až do výšky 25 % ročného poplatku, ktorý sa má zaplatiť za nové záruky pre malé a stredné podniky, a až do výšky 15 % pre veľké podniky;
- d) maximálna výška pôžičky nesmie presahovať celkové ročné mzdové náklady príjemcu (vrátane sociálnych odvodov, ako aj nákladov na zamestnancov pracujúcich v lokalite spoločnosti, avšak platených subdodávateľmi) za rok 2008. V prípade spoločností založených 1. januára 2008 alebo po 1. januári 2008 nesmie maximálna výška pôžičky presahovať odhadované ročné mzdové náklady počas prvých dvoch rokov pôsobenia;
- e) záruky budú poskytnuté do 31. decembra 2010;
- f) záruka nepresiahne 90 % pôžičky;
- g) záruka sa môže týkať pôžičiek na investície, ako aj na prevádzkový kapitál;
- h) zníženie poplatku za záruku sa uplatňuje počas obdobia najviac dvoch rokov od poskytnutia záruky;
- i) štátna pomoc sa poskytne firmám, ktoré neboli v ťažkostiach⁽²²⁾ k 1. júlu 2008; môže sa poskytnúť firmám, ktoré neboli k tomuto dátumu v ťažkostiach, avšak sa do ťažkosti dostali v dôsledku globálnej finančnej a hospodárskej krízy.

4.4. Pomoc vo forme dotovaných úrokových sadzieb

4.4.1. Súčasný rámec

Oznámenie Komisie o revízii spôsobu stanovenia referenčných a diskontných sadzieb⁽²³⁾ stanovuje spôsob výpočtu referenčnej sadzby, ktorá vychádza z jednoročnej medzibankovej ponukovej úrokovej sadzby (IBOR) zvýšenej o marže v rozpätí od 60 do 1 000 bázičných bodov v závislosti od úverovej schopnosti príslušnej spoločnosti a od úrovne ponúknutého kolaterálu. Ak členské štáty uplatňujú túto metodiku, úroková sadzba nezahŕňa štátnu pomoc.

4.4.2. Nové opatrenie

Podniky môžu mať za súčasnej trhovej situácie ťažkosti pri hľadaní financií. Komisia preto akceptuje, že verejné alebo súkromné pôžičky sa poskytujú s úrokovou sadzbou, ktorá sa rovná aspoň výške jednodňovej (overnight) sadzby centrálnej banky plus poplatok, ktorý sa rovná rozdielu medzi priemernou

jednoročnou medzibankovou sadzbou a priemernou jednodňovou (overnight) sadzbou centrálnej banky v období od 1. januára 2007 do 30. júna 2008, plus poplatok za úverové riziko zodpovedajúce rizikovému profilu príjemcu, ako sa uvádza v oznámení Komisie o revízii spôsobu stanovenia referenčných a diskontných sadzieb.

Prvok pomoci obsiahnutý v rozdiel medzi touto úrokovou sadzbou a referenčnou sadzbou vymedzenou v oznámení Komisie o revízii spôsobu stanovenia referenčných a diskontných sadzieb sa bude dočasne považovať za prvok v súlade so zmluvou na základe článku 87 ods. 3 písm. b), ak sú splnené tieto podmienky:

- a) Táto metóda sa vzťahuje na všetky zmluvy uzavreté do 31. decembra 2010. Môže sa týkať pôžičiek s akoukoľvek dobou trvania. Znížené úrokové sadzby sa môžu uplatňovať na platby úrokov pred 31. decembrom 2012⁽²⁴⁾; na pôžičky po tomto dátume sa uplatňuje úroková sadzba, ktorá zodpovedá aspoň sadzbe vymedzenej v oznámení o referenčnej a diskontnej sadzbe,
- b) štátna pomoc sa poskytne firmám, ktoré neboli v ťažkostiach k 1. júlu 2008⁽²²⁾; môže sa poskytnúť firmám, ktoré neboli k tomuto dátumu v ťažkostiach, avšak sa do ťažkosti dostali v dôsledku globálnej finančnej a hospodárskej krízy.

4.5. Pomoc na výrobu ekologických výrobkov

4.5.1. Súčasný rámec

Oznámenie Komisie o revízii spôsobu stanovenia referenčných a diskontných sadzieb stanovuje spôsob výpočtu referenčnej sadzby, ktorá vychádza z jednoročnej medzibankovej ponukovej úrokovej sadzby (IBOR) zvýšenej o marže v rozpätí od 60 do 1 000 bázičných bodov v závislosti od úverovej schopnosti príslušnej spoločnosti a od úrovne ponúknutého kolaterálu. Ak členské štáty uplatňujú túto metodiku, úroková sadzba nezahŕňa štátnu pomoc.

4.5.2. Nové opatrenie

V dôsledku súčasnej finančnej krízy majú podniky takisto viac ťažkostí získať prístup k financiám pre výrobu ekologickejších výrobkov. Pomoc vo forme záruk nemusí postačovať na financovanie finančne náročných projektov, ktoré sa zameriavajú na zvýšenie ochrany životného prostredia včasnou adaptáciou na budúce normy, ktoré ešte nenadobudli účinnosť, alebo idú nad rámec týchto noriem.

Komisia zastáva názor, že dosiahnutie environmentálnych cieľov by napriek finančnej kríze malo zostať prioritou. Výroba ekologickejších výrobkov, vrátane energeticky efektívnych výrobkov, je v spoločnom záujme Spoločenstva a je dôležité, aby finančná kríza nebola prekážkou pri dosahovaní tohto cieľa.

⁽²¹⁾ Ako napr. VNSV, alebo nariadenie (ES) č. 1628/2006, alebo nariadenie (ES) č. 1857/2006, pod podmienkou, že schválená metodológia výslovne rieši druh záruk a druh zodpovedajúcich operácií, o ktoré ide.

⁽²²⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 17.

⁽²³⁾ Ú. v. EÚ C 14, 19.1.2008, s. 6.

⁽²⁴⁾ Členské štáty, ktoré chcú toto opatrenie využiť, musia uverejniť online denné jednodňové (overnight) sadzby a musia ich poskytnúť Komisii.

Preto by mohli dodatočné opatrenia vo forme dotovaných pôžičiek podporovať výrobu tzv. „ekologických výrobkov“. Dotované pôžičky však môžu vážne narušovať hospodársku súťaž, a preto by mali byť prísne obmedzené na špecifické situácie a cielené investície.

Komisia zastáva názor, že počas obmedzeného obdobia by členské štáty mali mať možnosť poskytnúť pomoc vo forme zníženia úrokovej sadzby.

Komisia bude na základe článku 87 ods. 3 písm. b) zmluvy považovať za zlučiteľnú so spoločným trhom akúkoľvek pomoc vo forme zníženia úrokovej sadzby pre investičné pôžičky, ktorá spĺňa všetky tieto podmienky:

- a) pomoc súvisí s investičnými pôžičkami na financovanie projektov spočívajúcich vo výrobe nových výrobkov, ktoré výrazne zlepšia ochranu životného prostredia;
- b) pomoc je nevyhnutná na začatie nového projektu; v prípade existujúcich projektov môže byť pomoc poskytnutá, ak sa z dôvodov novej hospodárskej situácie stane nevyhnutnou na pokračovanie projektu;
- c) pomoc sa poskytne len na projekty spočívajúce vo výrobe výrobkov, ktoré zahŕňajú včasnú adaptáciu na budúce výrobné normy Spoločenstva alebo ktoré idú nad rámec týchto noriem⁽²⁵⁾, ktorými sa zvyšuje úroveň ochrany životného prostredia a ktoré ešte nenadobudli účinnosť;
- d) v prípade výrobkov týkajúcich sa včasnej adaptácie na budúce environmentálne normy Spoločenstva alebo výrobkov, ktoré idú nad rámec týchto noriem, sa musí začať s investíciou najneskôr 31. decembra 2010 s cieľom uviesť výrobky na trh najmenej dva roky pred nadobudnutím účinnosti normy;
- e) pôžičky môžu pokrývať investičné náklady na hmotný a nehmotný majetok⁽²⁶⁾ s výnimkou pôžičiek na investície, ktoré predstavujú výrobné kapacity na trhoch výrobkov vo výške viac ako 3 %⁽²⁷⁾, kde priemerná ročná miera rastu zrejmej spotreby na trhu EHP meraná hodnotovými údajmi v období piatich rokov pred začiatkom investície zostala pod hodnotou priemernej ročnej miery rastu hrubého domáceho produktu v Európskom hospodárskom priestore počas toho istého referenčného obdobia piatich rokov;
- f) pôžičky sa poskytnú do 31. decembra 2010;
- g) pre výpočet pomoci by východiskovým bodom mala byť individuálna sadzba príjemcu vypočítaná na základe metodológie uvedenej v bode 4.4.2 tohto oznámenia. Na základe tejto metodológie môže podnik využívať zníženie úrokovej sadzby vo výške:
 - 25 % pre veľké podniky,
 - 50 % pre MSP;
- h) dotovaná úroková sadzba sa uplatňuje počas obdobia najviac dvoch rokov od poskytnutia pôžičky;

⁽²⁵⁾ Pod budúcou výrobkovou normou Spoločenstva sa rozumie záväzná norma Spoločenstva, ktorá stanovuje požadovanú úroveň ochrany životného prostredia pre výrobky predávané v Spoločenstve a ktorá bola prijatá, ale ešte nenadobudla účinnosť.

⁽²⁶⁾ Ako je to definované v bode 70 usmernení o štátnej pomoci na ochranu životného prostredia.

⁽²⁷⁾ Podľa definície v bode 69 Usmernení pre národnú regionálnu pomoc na roky 2007 – 2013.

i) zníženie úrokovej sadzby sa môže uplatniť na pôžičky, ktoré poskytuje štát alebo verejné finančné inštitúcie, a na pôžičky poskytované súkromnými finančnými inštitúciami. Zabezpečiť by sa mala nediskriminácia medzi verejnými a súkromnými subjektmi;

j) štátna pomoc sa poskytne iba firmám, ktoré neboli v ťažkostiach⁽²⁸⁾ k 1. júlu 2008; môže sa poskytnúť aj firmám, ktoré neboli k tomuto dátumu v ťažkostiach, avšak sa do ťažkostí dostali v dôsledku globálnej finančnej a hospodárskej krízy;

k) členské štáty zabezpečia, aby pomoc nebola nepriamo alebo priamo prevedená na finančné subjekty.

4.6. Opatrenia rizikového kapitálu

4.6.1. Súčasný rámec

Usmernenia Spoločenstva o štátnej pomoci a rizikovom kapitáli pre malé a stredné podniky stanovujú podmienky, za ktorých sa štátna pomoc podporujúca investíciu do rizikového kapitálu môže považovať za zlučiteľnú so spoločným trhom v súlade s článkom 87 ods. 3 zmluvy.

Na základe skúseností získaných pri uplatňovaní oznámenia o štátnej pomoci a rizikovom kapitáli pre malé a stredné podniky sa Komisia domnieva, že v Spoločenstve neexistuje všeobecné zlyhanie trhu rizikového kapitálu. Komisia však uznáva, že pri niektorých druhoch investícií na určitých stupňoch vývoja podnikov existujú trhové medzery, ktoré vyplývajú z nedokonalého zladenia ponuky a dopytu v súvislosti s rizikovým kapitálom a možno ich vo všeobecnosti označiť ako nedostatok vlastného kapitálu.

V bode 4.3. usmernení sa uvádza, že pre finančné tranže, ktoré nepresahujú 1,5 milióna EUR na cieľový MSP za každé obdobie dvanástich mesiacov sa zlyhanie trhu za určitých podmienok predpokladá a nemusí byť dokazované členskými štátmi.

V bode 5.1 písm. a) tých istých usmernení sa uvádza, že „Komisia si uvedomuje sústavné kolísanie trhu s rizikovým kapitálom a nedostatok vlastného kapitálu, ako aj rôznu stupeň postihnutia podnikov trhovým zlyhaním v závislosti od ich veľkosti, od etapy vývoja ich podnikania a od ich hospodárskeho sektora. Preto je Komisia pripravená uvažovať o oznámení opatrení rizikového kapitálu zlučiteľných so spoločným trhom, ktorými by sa ustanovili investičné tranže presahujúce prahovú hodnotu 1,5 milióna EUR na podnik za rok, keby sa predložil potrebný dôkaz o trhovom zlyhaní“.

4.6.2. Dočasné prispôbenie existujúcich pravidiel

Nedávne otrasy na finančnom trhu mali negatívny vplyv na trh rizikového kapitálu pre malé a stredné podniky v počiatočnom štádiu rastu, pretože sa znížila dostupnosť rizikového kapitálu. V dôsledku v súčasnosti značne zvýšeného vnímania rizika súvisiaceho s rizikovým kapitálom, ktoré je spôsobené neistotami vyplývajúcimi z očakávania možných nižších výnosov, investori v súčasnosti skôr investujú do bezpečnejších aktív, ktorých riziká sa dajú jednoduchšie posúdiť v porovnaní s investíciami

⁽²⁸⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 17.

do rizikového kapitálu. Nelikvidná povaha investícií do rizikového kapitálu sa navyše ukázala byť ďalšou prekážkou pre investorov. Existujú dôkazy o tom, že obmedzená likvidita v súčasných trhových podmienkach, ktorá z toho vyplýva, rozšírila nedostatok vlastného kapitálu pre malé a stredné podniky. Považuje sa preto za vhodné, aby sa dočasne zvýšil bezpečný prah pre investície do rizikového kapitálu, čo by umožnilo prispôbiť sa zvýšenému nedostatku vlastného kapitálu a dočasne znížiť percento minimálneho podielu súkromného investora na 30 % aj v prípade opatrení zameraných na malé a stredné podniky v iných ako podporovaných oblastiach.

V súlade s tým sa na základe článku 87 ods. 3 písm. b) zmluvy sa určité limity stanovené v usmerneniach Spoločenstva o štátnej pomoci a rizikovom kapitáli pre malé a stredné podniky dočasne, do 31. decembra 2010, prispôbujú takto:

- a) na účely bodu 4.3.1 najvyššie povolené finančné tranže sa zvyšujú na 2,5 milióna EUR, z 1,5 milióna EUR na cieľový MSP počas každého obdobia dvanástich mesiacov;
- b) na účely bodu 4.3.4 najmenšia suma financovania, ktorá musí byť poskytnutých súkromnými investormi (v rámci a mimo podporovaných oblastí), je 30 %;
- c) iné podmienky uvedené v usmerneniach ostávajú platné;
- d) toto dočasné prispôbenie usmernení sa neuplatňuje na opatrenia rizikového kapitálu, na ktoré sa vzťahuje VNSV;
- e) členské štáty môžu prispôbiť schválené schémy, aby vyhovovali dočasnému prispôbeniu usmernení.

4.7. Kumulácia

Stropy pomoci stanovené podľa týchto usmernení sa uplatňujú bez ohľadu na to, či je podpora pre dotovaný projekt financovaná úplne zo štátnych prostriedkov alebo ju čiastočne financuje Spoločenstvo.

Dočasné opatrenia pomoci uvedené v tomto oznámení nemôžu byť kumulované s pomocou, ktorá spadá do pôsobnosti nariadenia *de minimis* pre tie isté oprávnené náklady. Ak už podnik získal pomoc *de minimis* pred tým, ako tento dočasný rámec nadobudol účinnosť, suma pomoci získanej podľa opatrení uvedených v bode 4.2 tohto oznámenia a získanej pomoci *de minimis* nepresiahne 500 000 EUR v období medzi 1. januárom 2008 a 31. decembrom 2010. Výška pomoci *de minimis* získaná po 1. januári 2008 sa musí odpočítať od výšky zlučiteľnej pomoci, ktorá môže byť poskytnutá na ten istý účel podľa bodov 4.3, 4.4, 4.5 alebo 4.6.

Dočasné opatrenia pomoci je možné kumulovať s inou zlučiteľnou pomocou alebo inými formami financovania zo strany Spoločenstva, pod podmienkou, že je dodržaná maximálna intenzita pomoci uvedená v príslušných usmerneniach alebo v nariadeniach o skupinovej výnimke.

5. OPATRENIA NA ZJEDNODUŠENIE

5.1. Poistenie krátkodobých vývozných úverov

Oznámenie Komisie členským štátom podľa článku 93 ods. 1 Zmluvy o ES, ktorým sa uplatňujú články 92 a 93 zmluvy

na krátkodobé poistenie vývozných úverov⁽²⁹⁾ stanovuje, že obchodovateľné riziká nemôžu byť kryté poistením vývozných úverov s podporou zo strany členských štátov. Obchodovateľné riziká sú komerčné a politické riziká verejných a neverejných dlžníkov so sídlom v krajinách uvedených v prílohe k oznámeniu s maximálnou dobou rizika menej než dva roky. Riziká týkajúce sa dlžníkov so sídlom v členských štátoch a v krajinách ôsmich ďalších členov Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj sa považujú za obchodovateľné.

Komisia sa domnieva, že v dôsledku súčasnej finančnej krízy nie všetky členské štáty trpia nedostatkom kapacít poistenia alebo zaistenia, avšak nevylučuje, že v niektorých krajinách by krytie obchodovateľných rizík mohlo byť v súčasnosti nedostupné.

Bod 4.4 oznámenia stanovuje, že: „Za takýchto okolností môžu byť tieto dočasne neobchodovateľné riziká poistené na účet štátneho alebo štátom podporovaného poisťovateľa vývozných úverov, ktorý kryje neobchodovateľné riziká poistené na účet štátu alebo s jeho zárukou. V takomto prípade by poisťovateľ mal, pokiaľ je to možné, zjednotiť svoje sadzby poistného pre takéto riziká so sadzbami, ktoré si za porovnateľné druhy rizika účtujú súkromní poisťovatelia vývozných úverov.“

Každý členský štát, ktorý má v úmysle použiť túto únikovú doložku, by mal bezodkladne informovať Komisiu o takomto zámere. Oznámenie by malo obsahovať správu o trhu s dôkazom, že nevyhnutné krytie rizík nie je na trhu súkromného poistenia dostupné a zdôvodníť použitie tejto únikovej doložky dôkazmi predloženými dvoma veľkými známymi medzinárodnými poisťovateľmi vývozných úverov a jedným vnútroštátnym poisťovateľom vývozných úverov. Toto oznámenie by okrem toho malo obsahovať popis podmienok, ktoré štátny alebo štátom podporovaný poisťovateľ vývozných úverov zamýšľa použiť s ohľadom na krytie takýchto rizík.

Komisia do dvoch mesiacov po prijatí takéhoto oznámenia preskúma, či použitie únikovej doložky je v súlade s horeuvedenými podmienkami a či je zlučiteľné so zmluvou.

Ak Komisia zistí, že podmienky na využitie únikovej doložky sú splnené, jej rozhodnutie o zlučiteľnosti je obmedzené na dva roky od dátumu vydania rozhodnutia za predpokladu, že trhové podmienky zdôvodňujúce použitie únikovej doložky sa počas tohto obdobia nezmenia.

Okrem toho môže Komisia po konzultácii s ostatnými členskými štátmi revidovať podmienky pre použitie únikovej doložky; môže taktiež rozhodnúť o jej prerušení alebo nahradení iným vhodným systémom.“

Tieto ustanovenia, ktoré sa uplatňujú na veľké a malé a stredné podniky, sú v súčasnej hospodárskej situácii vhodným nástrojom, ak je podľa členských štátov na súkromnom poisťovacom trhu krytie rizík pre určité obchodovateľné úverové riziká a/alebo pre určitých kupcov ochrany proti riziku nedostupné.

⁽²⁹⁾ Ú. v. ES C 281, 17.9.1997, s. 4.

V tomto kontexte a s cieľom urýchliť postup členských štátov Komisia zastáva názor, že členské štáty môžu do 31. decembra 2010 preukázať chýbajúci trh tým, že poskytnú dostatok dôkazov o nedostupnosti krytia rizík na súkromnom poisťovacom trhu. Využitie únikovej doložky sa v každom prípade bude považovať za odôvodnené, ak:

- jeden veľký známy medzinárodný poisťovateľ vývozných úverov a jeden vnútroštátny poisťovateľ vývozných úverov predložia dôkazy o tom, že takéto krytie je nedostupné, alebo
- aspoň štyria dobre etablovaní vývozcovia v členských štátoch poskytnú dôkazy o odmietnutí krytia osobitných operácií zo strany poisťovateľov.

Komisia v úzkej spolupráci s dotknutými členskými štátmi zabezpečí rýchle prijatie rozhodnutí týkajúcich sa uplatňovania únikovej doložky.

5.2. Zjednodušenie postupov

Opatrenia štátnej pomoci uvedené v tomto oznámení musia byť notifikované Komisii. Okrem hmotných opatrení stanovených v tomto oznámení sa Komisia zaväzuje zabezpečiť rýchle schvaľovanie opatrení pomoci, ktoré riešia súčasnú krízu v súlade s týmto oznámením, pod podmienkou, že dotknutý členský štát bude úzko spolupracovať a poskytne všetky informácie.

Tento záväzok je doplnkom k prebiehajúcemu procesu, v rámci ktorého Komisia vypracúva viaceré zlepšenia svojich všeobecných konaní vo veci štátnej pomoci, aby sa tak najmä umožnilo rýchlejšie a účinnejšie prijímanie rozhodnutí v úzkej spolupráci s členskými štátmi. Tento všeobecný balík zjednodušení by mal predovšetkým zahŕňať spoločné záväzky Komisie a členských štátov zjednodušiť a predvídať konania na každom stupni zisťovania vo veci štátnej pomoci a umožniť schválenie jednoznačných prípadov v rámci skrátených lehôt.

6. MONITOROVANIE A PODÁVANIE SPRÁV

Nariadenie Rady (ES) č. 659/1999 z 22. marca 1999 ustanovujúce podrobné pravidlá na uplatňovanie článku 93 Zmluvy o ES⁽³⁰⁾ a nariadenie Komisie (ES) č. 794/2004 z 21. apríla 2004, ktorým sa vykonáva nariadenie Rady (ES) č. 659/1999 ustanovujúce podrobné pravidlá na uplatňovanie článku 93 Zmluvy o ES⁽³¹⁾ vyžaduje, aby členské štáty predložili Komisii výročné správy.

Do 31. júla 2009 musia členské štáty predložiť Komisii zoznam schém zavedených na základe tohto oznámenia.

Členské štáty musia zabezpečiť, aby sa viedli podrobné záznamy o poskytovaní pomoci, na ktorú sa vzťahuje na toto oznámenie. Tieto záznamy, ktoré musia obsahovať všetky informácie potrebné na preukázanie toho, že boli dodržané potrebné podmienky, sa musia archivovať 10 rokov a na požiadanie pred-

ložiť Komisii. Členské štáty musia najmä získať informácie preukazujúce, že prijímatelia pomoci podľa opatrení uvedených v bodoch 4.2, 4.3, 4.4 a 4.5 neboli k 1. júlu 2008 firmami v ťažkostiach.

Okrem toho by mali členské štáty do 31. októbra 2009 predložiť Komisii správu o opatreniach zavedených na základe tohto oznámenia. Správa by mala najmä obsahovať skutočnosti, ktoré preukazujú potrebu, aby Komisia zachovala opatrenia upravené v tomto oznámení, po 31. decembri 2009, ako aj podrobné informácie o environmentálnom prínose dotovaných pôžičiek. Členské štáty musia poskytnúť tieto informácie pre každý nasledujúci rok, počas ktorého sa bude uplatňovať toto oznámenie, a to do 31. októbra každého roka.

Komisia môže požiadať o dodatočné informácie týkajúce sa poskytnutej pomoci s cieľom preveriť, či sa dodržali podmienky rozhodnutia Komisie o schválení opatrenia pomoci.

7. ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Komisia uplatňuje toto oznámenie od 17. decembra 2008, keď bol v zásade dohodnutý jeho obsah, so zreteľom na finančné a hospodárske okolnosti, ktoré si vyžadovali okamžité konanie. Toto oznámenie je odôvodnené súčasnými výnimočnými a prechodnými problémami s financovaním súvisiacimi s bankovou krízou a nebude sa uplatňovať po 31. decembri 2010. Po konzultácii s členskými štátmi ho môže Komisia revidovať pred týmto dátumom na základe dôležitých skutočností súvisiacich s politikou hospodárskej súťaže alebo hospodárstvom. Pokiaľ by to bolo užitočné, Komisia môže taktiež poskytnúť ďalšie vysvetlenie svojho prístupu k špecifickým otázkam.

Komisia uplatňuje ustanovenia tohto oznámenia na všetky notifikované opatrenia rizikového kapitálu, o ktorých musí rozhodnúť po 17. decembri 2008, a to aj vtedy, ak boli opatrenia notifikované pred týmto dátumom.

V súlade s oznámením Komisie o určení pravidiel uplatniteľných na posúdenie neoprávnene poskytnutej štátnej pomoci⁽³²⁾, Komisia v prípadoch neoznámenej pomoci uplatňuje:

- a) toto oznámenie, ak bola pomoc poskytnutá po 17. decembri 2008;
- b) vo všetkých ostatných prípadoch usmernenia platné v čase poskytnutia pomoci.

Komisia v úzkej spolupráci s dotknutými členskými štátmi zabezpečí rýchle prijatie rozhodnutí po úplnej notifikácii opatrení, ktorých sa týka toto oznámenie. Členské štáty by mali Komisiu informovať o svojich zámeroch a oznámiť jej úmysly zaviesť príslušné opatrenia, a to čo najskôr a čo najúplnejšie.

Komisia upozorňuje, že každé procesné zlepšenie závisí v plnej miere od predkladania jednoznačných a úplných notifikácií.

⁽³⁰⁾ Ú. v. ES L 83, 27.3.1999, s. 1.

⁽³¹⁾ Ú. v. EÚ L 140, 30.4.2004, s. 1.

⁽³²⁾ Ú. v. ES C 119, 22.5.2002, s. 22.